

Domy čp. 16 a 18 a přiléhající hradební zed'

Do našeho historického městečka vám dnes přibudou dva domy sousedící s městskou bránou, k nimž přiléhá část hradby, která je spojuje s britovou věží barbakánu. Jsou to domy patřící do nejstarší zástavby města. Barbakán i ulice se zalomením před vyústěním do náměstí, stejně jako průchod na Kostelní náměstí nám to dosvědčují. Většina staveb této části města má proto středověké prvky, které jsou patrné u ostění oken a dveří, ač domy prošly přestavbami a dostaly novější „kabáty“.

Mezi ně patří i **dům čp. 16**, který má u domovního vstupu zachovaný středověký portál s lomeným kamenným ostěním, ale i kamenná renesanční okna a ostění krámového výkladce. Fasády jsou provedeny v renesančním slohu a tomu odpovídají také okna v prvním patře hlavního průčelí, ačkoli jsou dělana v omítce.

Středověkou stavbou z hrázděného zdiva, kombinovaného se zděným průčelím, je **domek výběrčího mýta - dům čp. 18**. Svým vzezřením potvrzuje, že nepatří právě nejbohatšímu obyvateli města. Proti měšťanským domům je podstatně prostší. Oba objekty jsou přistavěny k městské hradební zdi, přičemž mýtnice uzavírá současně prostor barbakánu.

Domy můžete použít nejen v rámci našeho miniměstečka - městské památkové rezervace (MPR). Pokud dáváte přednost jednotlivým objektům (SO), můžete je postavit jako dvojdům. Pro lepší orientaci jsme návodné kresby připravili pro MPR (pohled zvenku města na hrady a uliční fasády) i pro SO (kresba zadního průčelí). V návodných kresbách pro MPR jsou tečkovanou čarou zakresleny prvky, které nebudete dě-

lat, dále části střech, jež odstříhnete, a plochy, na které se budou lepit díly barbakánu (pavlače britové věže a městská brána).

Čísla dílů ve vystřihovance jsou podložena fialovou barvou, čísla dílů uličních ploch (které jsou k této vystřihovance připojeny) mají barevné podložení odpovídající domům nebo objektům, k nimž jsou hlavně připojeny (kostel: modré podložení; čp. 17: starorůžová barva).

Přípravné práce uděláte podle návodu z ABC č. 16. Navíc upravíte některé díly podle toho, pro jaký druh stavby jste rozhodnutí (MPR nebo SO). **Začnete domem čp. 16.**

Stavitel městečka (MPR) nebudou dělat (proto ani prořezávat díl 2) jedno okno 7 a okno 11 v pravé části dílu 2, která bude připojena na dům čp. 14. Na tuto část nepřilepíte ani část kordonové římsy 60 a sokl 58. Dále vám odpadnou dveře 9, jejich větší křídla 2x 10, dvojokno 6 v přízemí, sokl 57 a díly pavlače 18, 19, 20. U dílu 2 (v jeho pravé části) vyhnete římsovou chlopeň dovnitř (rýhujete z líce vystřihovanky), abyste na ni mohli přilepit střechu. U středního dílu 21 odstříhnete špičky střechy (místa jsou vyznačena) a u dílu 23 odstříhnete římsovou část střechy - čáru stříhu získáte spojením podle smluvných značek, tj. čerchované čáry vně kresby a červených nůžek. Na levé části průčelí dílu 2 si na přízemí vyznačíte rysku B-B (na líc dílu). Budete na ni později lepit díl hradby 44.

Stavitel jednotlivých objektů (SO) udělají úpravu u dílu 2, kde budou všechny terénní chlopně vyhnuty ven, to znamená, že je budete rýhovat z rubu vystřihovanky.

Nyní se již můžete pustit do stavby domu čp. 16, a to stavitel obou variant zatím shodně. Důrazně připomínáme: **sledujte během práce návod i návodné kresby!** Zpracujete okna 7 (MPR 2x, SO 3x), dveře 8 a vše přilepíte z rubové strany na rozložený díl 2. U dílu 2 jste v přípravných pracích vyhnuli a přilepili v prořezech oken chlopně na jeho rub. Sem nyní přilepíte z rubu okna 3x 4. Stejně zpracujete chlopně dvojoken a přilepíte na ně z rubu okna 6 (MPR 1x, SO 2x).

U ostění s okenicemi 3 uděláte prořezy pro otevření okenic, na jejich rub připojíte vnitřky okenic 5 (jsou to tři ostění 3 a šest vnitřků okenic 5). Upevníte je na vyznačené místo na dílu 2. Vytvarujete a uzavřete „sílu zdi“ 16, doplníte ji vstupními vraty 17 a přilepíte z rubu na díl 2. Obdobně zpracujete výkladce z dílu 12, 13 a opět přilepíte na 2.

Zpracujete dveře 9 (jen SO), přilepíte z rubu na 2 a na vyznačená místa na 9 připojíte zpracovaná křídla 2x 10. Poslední okno 11 zpracují jen stavitelé SO a přilepí je na díl 2. Zkompletované sokly osadíte na díl 2 takto: 56, 57, 58 lepi stavitelé SO, stavitelé MPR jen díl 56. Kordonové římsy 59 (lepi MPR i SO) a 60 (MPR lepi jen levou část, SO lepi celý díl) přijdou na vyznačená místa na dílu 2. Nyní již můžete díl 2 půdorysně uzavřít, zatížit a nechat pod zátěží proschnout.

Na tělo vikýře 24 přilepíte z rubu dveře 53 a současně osadíte i zkompletovanou stříšku 25. Hotový vikýř zalepíte do rozložené střechy 21. Z dílu 26, 27 zhotovíte komín a stejně tak vlepíte do dílu 21. Ke střeše ještě připojíte její další části 22 a 23, celek zkompletujete a osadíte postupně na stavbu, tj. na základní díl 2.

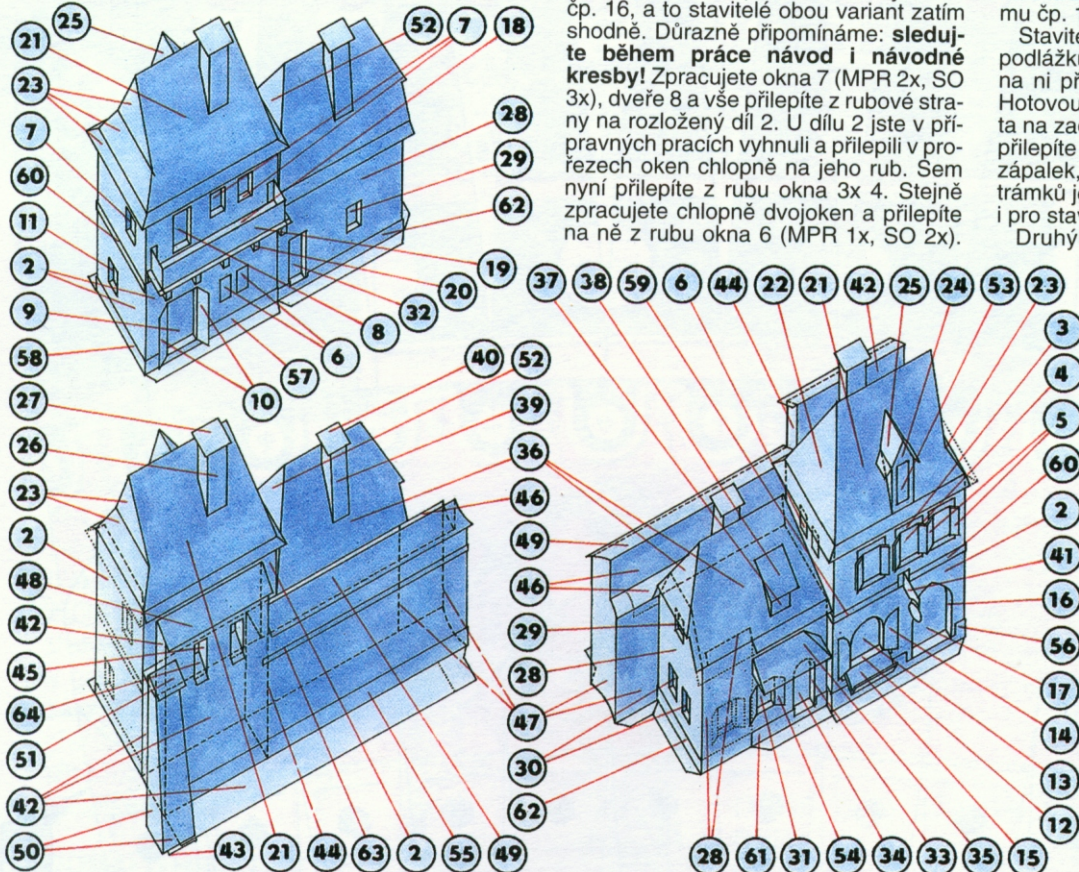
Stavitel MPR přilepí nejdříve střechu dílem 23 na římsovou chlopeň dílu 2 vyhnutou dovnitř, pak na obě delší strany a nakonec na druhou kratší stranu. Stavitel SO začnou lepit nejprve na straně, kde je hlavní vchod, pak na protilehlé straně a nakonec na obě krátké strany. Zpracujete okenice výkladce 2x 14 a vlepíte do „síly zdi“ 12. Pod výkladec přilepíte na vyznačené místo zkompletovaný pult 15. Z dílu 41 zhotovíte vývsní štít a osadíte na vyznačené místo na dílu 2. Pro stavitel MPR tím práce na domu čp. 16 končí, můžete jej zatím odložit.

Stavitel SO v práci pokračují. Zpracujete podlažku pavlače 18 a na vyznačená místa na ní přilepíte zkompletované zábradlí 19. Hotovou pavlač přilepíte na vyznačená místa na zadním průčelí, tj. na díl 2. Pod pavlač přilepíte ještě tři trámký 20. Zhotovíte je ze zápalek, které nabarvíte nahnědo (délka trámků je 7 mm). Tím končí práce na čp. 16 i pro stavitel SO.

Druhým domem je **mýtnice čp. 18**. Před běžnými přípravnými pracemi uděláte opět úpravy některých dílů (některé díly nepoužijete - podle varianty MPR nebo SO).

Úpravy pro stavitel SO: Všechny terénní chlopně dílu 28 vyhnete ven, což znamená, že je budete nařezávat z líce tisku.

Úpravy pro stavitel MPR: Na dílu 28 vyznačíte rysku A-A, která vymezuje plochu v levé části uliční fasády a kterou bude dům připojen na městskou bránu. Ryska vyznačuje rovněž nastřížení římsové chlopně, jejíž levou část vyhnete nahoru do prostoru střechy (naříznete nebo narýhujete z líce tisku pravou část tak, jak je zakresleno). U dílu 28 nebudete prořezávat otvor pro dveře 32, okno 29 a jedno okno 31 (je v části uličního průčelí, kterým bude objekt připojen k bráně). Z dílu 61 odstříhnete část vlevo od smluvné značky pro odstřížení a z dí-

Městská památková rezervace

a ten uzavřete. K dílům 42, 44 připojíte díl 46 a celek ještě doplníte dílem 47, u kterého vytvarujete levou část, jež bude připojena k britové věži. Zpracujete krytinu střilen 2x 64 a vlepíte do hradební zdi (na vyznačené místo na dílech 45) a na vrchol hradební zdi osadíte zpracované krytiny 48 a 49. Hotovou hradbu připojíte k domům čp. 16 a 18. Nejdříve připojíte díly 42 a 44 na díl 2, pak díly 46 a 47 na díl 28.

S výjimkou opěrného pilíře (z dílů 50, 51) je tato část MPR hotová. Můžete ji připojit na dům čp. 14, kde je místo pro přilepení vyznačeno na dílu 1. Po přilepení zajistíte tvar všech tří domů terénem - uliční plochou (díl čp. 16,

lu 62 ponecháte jen jeho pravou část. U dílu 36 odstříhnete na straně u hradební zdi celou část římsové krytiny podle lomové čáry. U dílu 28 naříznete z líce tisku římsovou chlopeň v levé části dílu tak, abyste ji mohli ohnout nahoru do prostoru střechy.

Stavbu zahájíte zpracováním oken 29 (MPR 1x, SO 2x), dále jednoho okna 30, oken 31 (MPR 1x, SO 2x), dále dveří 32 (použijí se jen pro SO) a hlavního vstupu z dílů 33 a 34. Zpracujete sokly 61, 62 a osadíte na rozložený díl 28, kam z rubové strany přilepíte i připravená okna a dveře. Pak díl 28 uzavřete, zatížíte a necháte proschnout. Zkompletujete stříšku vikýře 38, osadíte na jeho tělo 37 a hotový vikýř vlepíte do rozložené střechy 36. Z dílů 39 a 40 zpracujete komín, rovněž jej vlepíte do dílu 36 a ten doplníte boční částí střechy 52. Pak střechu zavřete a upevníte na stěny budovy. Stavitelé MPR přilepí nejprve „obráceně“ vyhnutou římsovou chlopeň dílu 28 ke střechě, pak dlouhou stranu střechy na uliční průčelí (tady se část střechy lepí opět na obráceně vyhnutou uliční římsu) a nakonec na štít. Stejný postup zachovají i stavitelé SO. Rozdíl je pouze v tom, že všechny římsové chlopně dílu 28 musí být vyhnuty ven dolů a střecha není upravena.

Nyní můžete dům čp. 18 připojit k čp. 16. Místa pro přilepení jsou vyznačena na dílu 2 domu čp. 16. Lepíte na něj díl 28 a střechu 52. U domu čp. 18 ještě zbývají doplňky. Zpracujete stříšku 35 a osadíte ji na vyznačené místo na uličním průčelí dílu 28. Pak zpracujete okenice 54 (MPR jen jeden pár, SO dva páry) a vlepíte je do oken 31.

Pro stavitele SO je dvojdom dokončen, ale musíte pro něj podle vlastních představ zpracovat terén. Můžete k tomu použít samozřejmě části uličních ploch připojené k vystřihovance. S tímto materiálem však neplývejte, musí vám vystačit i pro další domy.

Stavitelům MPR zbývá poslední část, a to **hradební zeď**. Zpracujete sokl 55, římsu 63 a přilepíte na vyznačená místa na rozloženém dílu 42. Na jeho rubovou stranu přenesete rysku A-A a přilepíte na ni díl 44. Zpracujete dvě střílny 45, opět přilepíte na díl 42

18/1) - a na vnější straně terénní spojkou 43 (lepí se k čp. 14 pod díl 18 a k hradbě domů čp. 16, 18 pod díl 42).

Zpracujete opěrný pilíř 50 a připojíte na vyznačená místa na čp. 14 (díl 18) a hradby čp. 16, 18 (díl 42). Vzniklou skupinu domů čp. 14, 16, 18 teď můžete spojit s barbakánem. **Sledujte při tom plán projektu MPR z ABC č. 16.** Spojovací prvky jsou: městská brána (díl 39), ke které přilepíte dům čp. 18 (dílem 28); britová věž (díl 51), k níž připojíte hradbu domů čp. 16, 18 (díl 47); terén barbakánu (díl 10) osadíte k čp. 18 (díly 28) a k hradbě (díl 47). Na vyznačené místo na hradbě (díl 47) přilepíte zábradlí pavlače britové zdi (díl 56). K terénu ulice (díl čp. 16, 18/1) připojíte městskou bránu (díl 39, 41) a velkou věž barbakánu (díl 19).

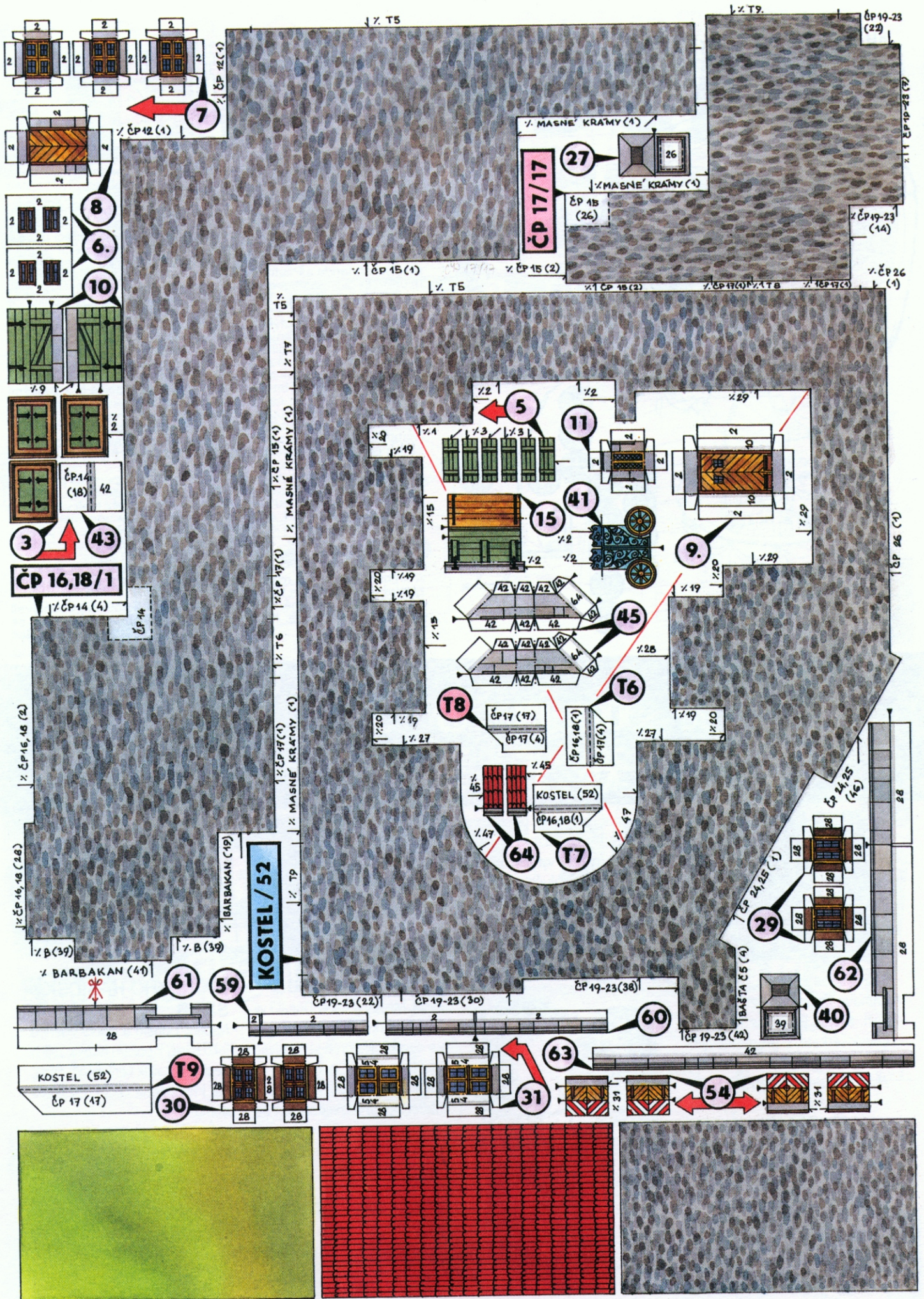
Doporučujeme, abyste celý vzniklý soubor staveb lehce zatížili různými opěrkami a podložkami (viz rady v ABC č. 16) tak, aby i terén byl vyrovnaný a zatížený. Pod zátěží vše nechte nejen proschnout, ale i vyrovnat. Případné nepřesnosti vzniklé při lepení zaretušujte vhodnou barvou. Pozor, je to choulostivá operace a bez předchozích zkušeností ji nedělejte! Mohli byste si zcela znehodnotit model.

Díly terénních ploch, které jsou otištěny v této vystřihovance, budete potřebovat později. Otiskli jsme je tentokrát pohromadě, aby měly stejný odstín, protože tiskárna nedodrží vždy přesnou barevnost. Jak možná víte z prvních dvou částí MPR, dlažbu a uliční povrch vytiskla jednou šedý, podruhé domodra, potřetí dorůžova....To znehodnocovalo vzhled modelů, proto jsme dnes soustředili všechny plochy na jeden list. Pečlivě si je tedy uschovejte. Měly by vám zatím zbývat díly (plochy) s označením čp. 17/17, kostel 52, terénní spojky T6, T7, T8 a T9.

A poznámka na závěr: nově sestavený celek domů zatím nepřipojujte k již dokončeným částem MPR. Uděláte to později, krátce před dokončením celé čtvrtě části. Včas vás na to upozorníme. Zatím si můžete sestavu složit „nasucho“ k sobě, ale neslepovat. Hodně radosti z dosud vytvořeného díla vám přeje

Richard Vyškovský

Domy čp. 16 a 18 a přiléhající hradební zed'